

ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

ΟΙ ΚΑΛΟΓΕΡΟΙ ΚΑΙ Η ΝΗΣΤΕΙΑ

Ο άειμνητος Πάτερ Σμεών της Πεντέλης και η πελοποννησιακή του. Ο Πάτερ Ακάκιος του Σουρή. Η φασουλάδα ενός Μοναστηριού. Η εκκλησία 'Αθηνών δημοσιογράφου. Ο Ήγειμενος και το μέλι. Το μυστήριο του κρυμένου θησαυρού. Πάντα μακαίριες τα ανδρώματα. Ο Άγιος Αντώνιος και ο μαχητής του. Νηστείας αθλημάτων. Τι έρωτων οι Βυζαντινοί καλόγεροι. Ο Ήγειμενος των Φιλοδείτων και το μενού των γευμάτων του, κ.τ.λ.

ΩΡΑ που άρχισε με το καλό η Άγία και Μεγάλη Σαρακοστή, θυμάται κανείς τις νηστείες των πρώτων Χριστιανών και τους άσκητες της Θηβαίδος, όπως μας τους περιγράφουν τα Συναξάρια και ο... 'Ανατόλ Φρανς στο περίφημο μυθιστορημά του 'Φαίξ, Λάδοχοι και συνεχιστές των άσκητων έκεινον είνε —τουλάχιστον κατά τεκμήριο— οι σημερινοί καλόγεροι. Νηστεύουν και αυτοί, αλλά πώς; Αυτό θα ίδουμε στην παρούσα σελίδα.

Για θυμηθείτε, παρακαλούμε, τι συνέβη από λίγους έτους: 'Ο όσιος Πάτερ Σμεών της Μονής Πεντέλης καταδικάστηκε σε πενταετή ποινιστική περιορισμό επί... πολιτείας! 'Από το πειθαρχιακό αυτό, ο περιλάμπρος ήγειμενος δεν έπαθε τίποτα, έπαθαν όμως σοβαρή ζηξία τα οικονομικά του Μοναστηριού, και τότε δόθηκε άφοραφή να γραστούν πολλά για το σκάνδαλό αυτό.

Όσοδήποτε, ο Πάτερ Σμεών δεν άποτέλει φανερόμενος ξηραριστός. Κάθε άγιος ήγειμενος, σκεπόμενος το αξιομά του, όφείλει να τρώει σαν Λουκάσιος και έπειτα να βηφίζεται με νάχνη, σαν βράς σιγαργητή. 'Ετσι λέει η παράδοσις και η σατηριή μας ποιήσις, κ' έτσι μάς περιγράφει ο Σουρής τον Πάτερ 'Ακάσιο:

Υψηλός και μαύρος-μαύρος
Βγαίνει μισ' από το κελί,
Έχει στέγχο ώσαν ταύρος,
Έχει και πυκνό μαλλί
Όλο χαϊταφουλάκιες
Όζει για το δείπνο του,
Και καλόγηρος άφρατες
Βλέπει και στον ύπνο του! ..

Ίδου τώρα μερικά νόστιμα ανέκδοτα, παρμένα από την καλογερική ζωή: 'Ένας δημοσιογράφος έταξίδευε κάποτε στην Πελοπόννησο. Ήτανε Μεγάλη Σαρακοστή κ' έφιλοξενήθη σ' ένα μοναστήρι της 'Ηλείας. Η πρώτη μέρα της διαίτησής του συνέπεσε να είναι Τετάρτη. 'Ο ήγειμενος του του είπε: —Θα σάς γευθώσι καλογερίστικα. Φασουλάδα έντελος νηστεύσιμης... δηλαδή χωρίς λάδι. 'Ο δημοσιογράφος δεν είχε τίποτε. 'Εκάθισαν στο τραπέζι, ή φασουλάδα έσφραγίστηκε, αλλά τότε ο φιλοξενούμενος παρετήρησε ότι το λάδι έβλεπε στην επιφάνεια. 'Εσχηψε σ' αυτό του παρακαθημένον άγιο ήγειμενον και του είπε: —Μά... αυτό δεν είνε... λάδι; 'Ο άγιος πατήρ έχωμογέλασε ανιγναριστικά. —Και όμως ή άριστήν σας μου είχε πει ότι... έπεισαν ο δημοσιογράφος. —Φάγε τώρα, παιδί μου, του είπε ο ήγειμενος κάνοντας μια καθορηστική χειρονομία, κ' έπειτα θα μάθης το ιστορικό.

ΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ
ΠΡΟΠΟΣΙ
(ΤΟΥ ΣΤΕΚΕΤΤΙ)
Γεμίει ή νόττα από τραγού-
(δισα)
φορού στεφάνι από λουλούδια
και το ποτήρι μελά κρασί...
—Φέρτε να πιάω κρασί...
"Όποιος μία κόρη ποτέ θε-
(λήση)
σ' άγνή παιδίδα σιχατά να
(ελάσει)
φευτιάς το στόμα πάντοτε άς
(λέει)
φευτιάς άς κλαίη,
Μικρή είν' ή πίστη κ' ή οί-
(κωμική)
Σε με μοναχή το πένθος μέ-
(νει)
Στόν τάφο εήρηνη άς εύχη-
(θούσιε).
—Φέρτε να ποίσιε.
Μετ. Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΛΑ

Μετά το γεύμα —στο όποιον τα καλογερικάτα έσφραγίσαν και άσκητοσύνη του ζωοτιού, αήγοτάρισμα, ζαΐδαδες, κομπότσες και λοιπά όφρατα πράγματα— ο ήγειμενος όδηγησε το μοναχισμό τον στο αγεραίο της Μονής. Έκει ο δημοσιογράφος βροθήκε μπροστά σ' ένα τεραστιά ζαζάνια, όπου ίπταρχε ακάθια άσκητή φασουλάδα. 'Ο ήγειμενος έβόηθη μέσα της μεγάλης κοντάλια, και άνετάρωσε το περιγεγυμένο, όπως ο Ποσειδών με την τριαιάνα του της θάλασσα. 'Ο μοναχισμός είχε τότε να σταφυροφύξουν ένα πλήθος μωρές έλμής, βραχόνες, στραγγισμένες και άμωσος εκατάλαβε τι είχε συμβεί. 'Ο ασοσφόρος μαγιστός δεν είχε ρίξει σταλιά λάδι στη σούπα, είχε όμως βάλει μερικές ωκάδες έλμής, τις όποιες, άφορ έδρασαν καλά, τις έξωθίσις και με την κοντάλια κ' έτσι έχωσαν όλο το λιπαρό ήγρο του.

—'Ο Κανών γράφει να μην τρώει λάδι την Τετάρτη, δεν άπαγο-

ρεύει όμως και τις έλμής! <"Ελ. α. ι. ο. ν." γράφει και όχι εέ. λ. α. ι. α. ε., είτε ο ήγειμενος.

—Σωστά, απάντησε ο 'Αθηναίος δημοσιογράφος, κατάληκτος για την καλογερική σοφία.

Περιεργότατο είνε το ανέκδοτο ενός άλλου ήγειμενον: 'Ο εύλογιμένος αυτός δεν ήταν μόνο τρωμένος καλοφαγάς, ήταν και φιλόαρχος — τοιγούτοις φοβερός... Στη ντουλάπα του κελιού του είχε κλειδώσει για τον έαυτό του όλα τα θεατικά πράγματα κάθε εποχής. Τρελιότανταε προπάντων για τα γυναικά και του άρεσε υπερβολικά το μέλι...

Τέλος έπαθε ν. τ. λ. α. τ. α. σ. ι. ο. ν. —διάσει το στομάζον— και έπειδή ήταν ήγειμενος, το νόσμιό του κατήγηρος θύσαστο... 'Όταν ο ήγειμενος εκατάλαβε ότι δεν έπληγε σούπια και ότι ή ποσάια έπισχεμής του 'Αρχαγγέλου Μιχαήλ έπλησίαζε, είχε στο καλογερικό δι ποτ τον ήτηρησάτο:

—Άκουσε, παιδί μου. Θέλω να ήγεινο μόνος άπόψε... Πάρε το κλειδί, άνοιξε τη ντουλάπα, άφες μου έξωτον το βαζάκι με το μέλι, κ' έπειτα πήγαινε να κοιμηθείς.

Το καλογερικό δι σιμωροφώδη με τη διαταγή κ' έβγαλε το βαζάκι στο τραπέζι που ήταν κοντά στο κρεβάτι του άφοσάτο.

—Έχε την εήχη μου, παιδάκι μου, είτε ο άφοσάτο... Πήγαινε τώρα στο κελί σου.

Την άλλη μέρα, ο ήγειμενος βροθήκε νεκρός, και το βαζάκι, που ήταν κοντά του, σκεδόν άδειο.

—Έφαγε το μέλι κ' έθασσε, έσολογίστησαν οι καλόγεροι.

—Θεός σχορίστατο, έπροσέθεσε ο γεροντότερος, έπήγε τουλάχιστον εύχαριστήμενος. Και τον έθαψαν στα ύλγεια της εκκλησίας. 'Υστερα όμως από λίγες ήμέρες, όταν θέλησαν να καθαρίσουν το κελί του, παρετήρησαν ότι στον πάτο του μικρού βάζου, στο επίκεντρο του μελιού ήταν ένα χρυσό νόμισμα. Ένα εισοσάφραγο!

Οι καλόγεροι εκατάλαβαν άμωσος τι συμβαινε, γιατί ήξεραν καλά το χαρακτήρα του μακαρίτη...

Στην άρχή λοιπόν έσκαζέθησαν να ξεθάψουν τον ήγειμενο, αλλά γρήγορα παράτησαν την ιδέα αυτή, γιατί τι βρήκαν άνάστα για ένα μοναστήρι... 'Εσφραγίσαν λοιπόν τον τάφο με βουζούρη και τη σφραγίδα της Μονής, και περιμέναν να περάσουν τα τρία χρόνια.

Την ήμερα της ανακομίδης των όστων, ο τάφος άνοήχτηκε μπροστά σέ όλο το 'Ηγειμενομυθούλο. 'Από τον καλοφαγά και κολιάρη ήγειμενο δεν είχαν άπομεινει παρά οι μόνον εσπότεα γεγυμνωμένα. 'Αλλά πού στο κολιάρια της λεζάνης του σκελετού λαυκοποσούσε ένας μικρός σορός από χρυσά εισοσάφραγα!... Κατά τις τελευταίες στιγμές της ζωής του, ο φιλόαρχος ήγειμενος θέλησε να πάρη το θησαυρό μυσό του, στην τελευταία του κατοικία. 'Ενόσφ ήταν ζωντανός έγραψε το χρυσάρι του μέσα στο μέλι του βάζου. Την τελευταία νύχτα κατέπε τα εισοσάφραγα, κ' έτσι τα κράτησε δικά του, τρία άκόμα χρόνια, μέσα στο βάθος του τάφου του!...

Αυτό συμβαίνουν με τους καλοφαγάδες καλόγηρος. Ίδου όμως πώς ένήστησαν οι πρώτοι Χριστιανοί: Μάς το διηγείται ο Συναξαριστής, στο Βίο του 'Οσίου Παύλου: "...Υστερον δε από μίαν έβδομάδα, άφορ κατεξηράνθη ο Παύλος από το καύμα του ήλιου, έξηλθη ο 'Αντώνιος από το σπήλαιον και βροξας βαλλία (νεαρούς κλάδους) φοινίκων, λέγει εις τον Παύλον:—Λάβε ταύτα και πλέε σείρα, καθώς βλέπεις έμε πλέοντα." "Έπλεξε λοιπόν ο Παύλος έως δεκαπέντε όθρυγιάς με πωλιν κόπον. Τότε λέγει ο 'Αντώνιος:—Κακά έπλεξε την σείραν χάλεσε λοιπόν αυτήν και πλέε την έξ άρχης." "Ητο δε ο σπαίον νηστικός ήμέρας έπτά. Ταύτα δε έκαμαν ο 'Αντώνιος διά να στε-